

Referanser: KR 68/15, KR 73/15, KM 05/16, KM 18/16, KR 60/16, KR 61/16

Arkivsak: 16/4218 - 1 (16/37272)

Saksdokumenter:

Statsbudsjettet 2018 – Satsingsområder og ressursbehov for Den norske kirke

Sammendrag

Kirkerådet og Bispedømmerådene skal i januar 2017 melde inn behov for satsinger og ressursbehov på statsbudsjettet for 2018. Målet med dette dokumentet er å peke på viktige utviklingsbehov i rettssubjektet Den norske kirke som har konsekvenser for driftsrammene fremover.

Hovedområdene for prioriteringer av ressursbehov i 2018 budsjettet må sees i sammenheng med den gjennomførte virksomhetsoverdragelsen og tildelingene i statsbudsjettet for 2017, og ta sikte på at rettssubjektet Den norske kirke får justert og balansert driftsutgifter/kapital for å fylle de forventninger som stilles til å være Norges folkekirke iht Grunnlovens § 16. Kirkerådet ser at det er nødvendig med en vesentlig satsing for å møte utfordringene som både er knyttet til virksomhetsoverdragelsen og kirkens virke:

1. driftstilskuddet fra staten videreføres minimum på dagens nivå, og pris- og lønnsvekst- justeres
2. omstillingsmidler for å styrke organisasjonen
3. prestedtjenesten og rekruttering til kirkelige stillinger styrkes
4. midler til gjennomføring av valg
5. egenkapitalen styrkes ytterligere for å håndtere fremtidig risiko og behov for kommende investeringer

Det legges til grunn at tilskuddet til rettssubjektet Den norske kirke videreføres i 2018 på 2017-nivå, tillagt pris- og lønnsvekst. Alle særskilte forhold som har årsak i opprettelsen av Dnk som eget rettssubjekt, med påfølgende virksomhetsoverdragelse av de ansatte, blir belyst for seg. Den ordinære driftsbevilgningen blir derfor ikke behandlet særskilt i denne saken, men forutsettes videreført.

Når det foreslås prioriteringer på statsbudsjettet for 2018, er dette gjort på bakgrunn av tidligere forslag fra Kirkerådet og bispedømmerådene, bevilgninger som er gitt i løpet av de senere årene, samt behov som følger av virksomhetsoverdragelsen.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar prioritering av satsingsområder og ressursbehov for statsbudsjettet 2018 i følgende rekkefølge:

Kap. 340 post 70 Tilskuddsmidler

1. Driftstilskuddet fra staten videreføres minimum på dagens nivå og pris- og lønnsvekstjusteres med 3%	58 mill kr
2. Omstillingsmidler for å styrke organisasjonen	30 mill kr
3. Prestetjenesten og rekruttering til kirkelige stillinger styrkes	30 mill kr
4. Midler til gjennomføring av valg (ber om 20 mill kr i 2018 som forberedelse til valg og 60 mill i 2019 for gjennomføring av valg)	20 mill kr
Totalt:	138 mill kr

Kap 340 post 72 Tilskudd til egenkapital for Den norske kirke

Styrking av egenkapitalen med kr 300 mill, til ca 20% av omsetningen. Med kr 100 mill bevilget for 2017 vil egenkapitalen da utgjøre totalt kr 400 mill	300 mill kr
---	--------------------

Saksorientering

Bakgrunn

Fra 1. januar 2017 opphører den statlige styringsformen av Den norske kirke, og Den norske kirke blir fra da av et selvstendig rettssubjekt. Trygging av en landsdekkende folkekirke og nødvendig utvikling kan ikke realiseres uten tilstrekkelige økonomiske rammebetingelser. Når kirken er et selvstendig rettssubjekt blir det bevilget ett samlet tilskudd uten øremerking av midler, og det er opp til Kirkemøtet og Kirkerådet å forvalte tilskuddet med et flerårig perspektiv.

Kirkerådet har hvert år behandlet behovet for ressurser ca 13 måneder frem, sist i sak KR 72/15 om innspill til Statsbudsjett 2017. Konsekvensene av en opprettelse av Den norske kirke som eget rettssubjekt, overgang til nytt regnskapsprinsipp, og alle økonomiske konsekvenser av dette gjør at beskrivelsen av de økonomiske behovene er vesentlig endret fra tidligere.

Kirken får overført en rekke nye oppgaver når den skilles fra staten, blant annet forvaltningsoppgaver, arbeidsgiveransvar og ansvar for økonomiforvaltning. Den norske kirke kan ikke lenger benytte seg av statens tjenester og fellesløsninger. Kulturdepartementet forutsetter at nye systemer og løsninger skal være i drift fra 1. januar 2017.

Ressursbehov for 2018

Virksomhetsoverdragelsen gjennomføres formelt, praktisk og teknisk i 2017, og den må skje på en måte som gir trygghet både til de ansatte, styrende organer og kirkens medlemmer. For å stabilisere og styrke driften i det nye rettssubjektet i årene fremover, er det etter Kirkerådets vurdering nødvendig med satsing innenfor følgende områder:

1. Driftstilskudd på 2017-nivå, justert med pris- og lønnsvekst

Det er av stor betydning å sikre tildelingen til driften, justert med pris- og lønnsvekst. Usikkerhet om størrelsen på tilskuddet i 2018 vil være en krevende planleggingsforutsetning etter å ha overtatt ansvaret for hele driften i 2017. Beregning av størrelsen på dette bør ta utgangspunkt i det som er Stortingets vedtak for 2017 på kap 340, post 70, tillagt pris- og lønnsvekst. 2018 er et år med tariffmessig hovedoppgjør, slik at manglende pris- og lønnsvekst vil måtte kompenseres med færre årsverk i rettssubjektet Den norske kirke fordi kostnadene reelt øker.

Pris- og lønnsvekstjustering av tilskuddet på kap. 340, post 70 innebærer en økning på om lag 58 mill kr. med utgangspunkt i 3% prisstigning.

2. Omstillingsmidler for å styrke organisasjonen

Det vil også være behov for omstillingsmidler i 2018. Omstillingsarbeidet vil pågå i flere år da det skal bygges fellesskap både kulturelt og faglig med de vel 1 600 ansatte i dagens 15 ulike virksomheter. Den første tiden som ny virksomhet forventes å bli svært krevende for alle berørte enheter i Den norske kirke, ikke minst for dem som virksomhetsoverdras. Det er viktig å ivareta både de merkantile og de personalmessige behovene for å sikre en så god omstilling som mulig. Dersom disse ressursbehovene ikke dekkes, vil det være svært

vanskelig å gjennomføre en forsvarlig virksomhetsoverdragelse og deretter god og stabil drift.

Derfor er det behov for omstillingsmidler i hovedsak på tre områder. For det første må det være økonomi til å finansiere et høyere antall årsverk enn det egentlig er ressurser til på sikt. Det tar tid, og krever ulike former for investeringer, å redusere antall årsverk på permanent basis.

For det andre gjør alderssammensetningen blant prestene at det må vurderes særskilte seniorpolitiske tiltak for å holde på arbeidskraften slik at en landsdekkende folkekirke kan opprettholdes. Med kostnader på om lag 2 mill kr for hver 62-åring som tar ut AFP blir det også av rene økonomiske hensyn veldig viktig å ha en god seniorpolitikk som legger til rette for at folk står i arbeid så lenge som mulig.

For det tredje vil det også være økte behov for kursing, opplæring og andre kompetansehevende tiltak for alle medarbeidere, og økonomisk handlingsrom til å skape en ny felles kultur og motivasjon.

Behovet for midler til omstilling i 2018 vil være om lag 30 mill kr.

3. Prestetjenesten og rekruttering til kirkelige stillinger styrkes

For at kirken skal kunne imøtekomme samfunnets forventninger om å være kirke for folk i hele landet, trengs tilstrekkelig og kompetent kirkelig betjening i alle sokn.

Bispedømmerådene er opptatt av at alle menigheter i Den norske kirke skal være betjent av prest. Bispedømmene ønsker å øke prestebemanningen mange steder. Det fremmes derfor også i denne beskrivelsen av ressursbehov både midler til offensiv langsiktig innsats på rekruttering, samt oppretting av nye preste- og diakonstillinger. Diakoner og prester utøver et mangfoldig og viktig arbeid i lokalsamfunnet. Det er en viktig forutsetning for at Den norske kirke fortsatt skal være Norges folkekirke. Flere prester og diakoner er viktig for å opprettholde og styrke tjenestetilbudet til Den norske kirke. Uten flere diakonstillinger vil også mange sokn fortsatt være uten tilgang på diakonal kompetanse.

Behovet for midler til styrking av rekrutteringsarbeidet, styrking av prestedtjenesten og andre kirkelige stillinger i 2018 er omlag 30 mill kr.

4. Det bevilges midler til gjennomføring av valg

Det er nytt kirkevalg i 2019. Det har vært vanlig at KUD har bevilget ekstramidler til gjennomføring av valg med inntil 20 mill kr året før for forberedelser til valget, og 60 mill kr for gjennomføring av valget. Kirkerådet vil be om tilsvarende bevilgning for hhv. 2018 og 2019.

Midlene har tidligere vært benyttet til å utvikle valgmodulen i medlemsregisteret, produksjon og utsendelse av valgkort, støtte til bispedømmene og alle sokn for gjennomføring av kirkevalget.

Kommunikasjon på internett og bruk av ulike medier har vært viktig for å gjøre valget kjent og informere om kandidater til valgene.

Midler til gjennomføring av valg er anslått til 20 mill i 2018 og 60 mill kr i 2019.

5. Egenkapitalen styrkes ytterligere for å håndtere omstillingen

Rettssubjektet Den norske kirke står overfor store økonomiske utfordringer, og stor økonomisk usikkerhet. Denne usikkerheten er en risiko som må håndteres gjennom å ha forsvarlig egenkapital. Kirkerådet vil sammen med eksternrevisorer i Ernst & Young følge situasjonen nøye, og fortløpende vurdere behovet for egenkapital. Dersom avsatt egenkapital fortsatt vurderes som uforsvarlig lavt uten at vi får økt tilskudd til dette, vil

Kirkerådet måtte planlegge ytterligere nedbemanning i rettssubjektet, for å bygge opp en egenkapital fra driftstilskuddet.

En egenkapital på 20% av omsetningen vil med dagens nivå utgjøre et behov for 400 mill kr. Med 100 mill kr i egenkapitaltilskudd i 2017, er det da behov for et egenkapitaltilskudd på 300 mill kr i 2018.